

Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. ŻURAWIA 4 skr. pt. 24

00-955 WARSZAWA 15

SEKRETARIAT: 28-37-04; 29-35-69

Telefon dyżurny: 21-34-34

ZESPÓŁ REALIZACJI BADAŃ: 40-56-41

Telex: 816-436

BD/157/15/88

STRAJKI Z KWIETNIA I MAJA 1988 W OPINII SPOŁECZNEJ

Komunikat z badań

Czerwiec 1988 r.

W sondażu¹ przeprowadzonym w kilka dni po zakończeniu strajku w Nowej Hucie i Stoczni Gdańskiej podjęliśmy próbę odtworzenia odczuć i emocji badanych towarzyszących tym wydarzeniom oraz reakcji ich najbliższego otoczenia na niepokoje społeczne.

Wyniki badań dowodzą, że strajki spotkały się z dwojakiego typu reakcją: z jednej strony z sympatią i zrozumieniem dla strajkujących, z drugiej zaś z brakiem wiary w skuteczność ich działań czy zgoła obawą, niepokojem przed konsekwencjami konfliktu społecznego.

1. Stosunek badanych do strajków w Nowej Hucie i Stoczni Gdańskiej

W opinii najliczniejszej grupy badanych (37,2%) ich własne środowisko sprzyjało strajkującym, solidaryzowało się z nimi, wręcz udzielało im poparcia. Jako dystansujące się od tych wydarzeń, obojętne określiło swoje otoczenie 19% respondentów, jako wrogie wobec strajkujących, potępiające takie działania - 26,8%. Spora część (prawie 17%) nie potrafiła ocenić reakcji otoczenia, wybrała kategorię "trudno powiedzieć". W ocenie badanych strajki spotkały się ze zróżnicowaną reakcją ich środowisk, częściej jednak była to solidarność ze strajkującymi niż potępienie dla nich. Istotne, że jak wynika z analiz, podobnie reagowali na strajki zarówno mieszkańcy miast, jak i wsi. Wyraźniej częściej natomiast postrzegali swoje środowisko jako przyjazne dla strajkujących badani z młodszych grup wiekowych, należący do b. "Solidarności", bezpartyjni oraz uczniowie i studenci, jako wrogie zaś osoby starsze (powyżej 60 lat), z wyższym wykształceniem pracujące w gospodarce społecznej (tab. 1 aneksu).

Poprosiliśmy następnie badanych, aby spośród przedstawionych im par przeciwstawnych określeń dotyczących strajków z każdej pary wybrali to, które trafniej charakteryzowało ich stosunek do strajków. Odpowiedzi uporządkowano według częstości pojawiania się określeń świadczących o pozytywnym stosunku do strajków.

---

¹ Badanie przeprowadzone w dniach 18-22 maja 1988 roku na reprezentatywnej próbie dorosłej ludności Polski liczącej 1489 osób.

<u>Określenia pozytywne</u>		<u>Określenia negatywne</u>	
Zainteresowanie	- 74,9%	Obojętność	- 16,9%
Zrozumienie	- 59,4%	Oburzenie	- 26,4%
Nadzieja, wiara w lepsze jutro	- 25,6%	Obawa, lęk o przyszłość	- 66,4%
Spokój	- 20,4%	Niepokój	- 75,5%
Zadowolenie	- 19,1%	Niezadowolenie	- 63,5%
Radość	- 8,9%	Smutek	- 70,7%

Analiza współwystępowania określeń - pojawiania się poszczególnych konfiguracji pozwoliła nam na wydzielenie trzech grup badanych o odmiennym stosunku do kwietniowo-majowych strajków. Na jednym biegunie znaleźli się ci respondenci, którzy strajki przyjęli z radością lub zadowoleniem, nie wyrażali przy tym zaniepokojenia, obaw o obecną sytuację - 10%. Na przeciwnym - około 25% grupa charakteryzująca się co najmniej niechęcią wobec strajków. Deklarowali oni brak zainteresowania nimi, przejawiali lęk, niepokój, obawy o dalszy rozwój sytuacji w kraju lub przyjęli strajki zgoła z oburzeniem. W środku znalazła się największa (prawie 60%) grupa badanych o nastawieniu refleksyjnym - zrozumienie dla strajkujących, ale zarazem obawy, smutek, niezadowolenie, niepokój o rozwój sytuacji.

Złożoną kwestią dla badanych jest ocena strajków. Świadczy o tym duży odsetek (30-40%) odpowiedzi "trudno powiedzieć" na pytanie o to, czy strajki były słuszne, spontaniczne, legalne. Znacznie częściej wybierali tę kategorię mieszkańcy wsi, rolnicy, rzadziej zaś mieszkańcy miast, inteligencja. Za słuszne uznała strajki prawie połowa respondentów, odmienne zdanie wyraziło ponad 10%. Bardziej podzielone są opinie w kwestii legalności strajku. Ponad 37% badanych zaakceptowało twierdzenie, że robotnicy mogą strajkować kiedy chcą, uznało zatem strajki w Nowej Hucie i Gdańsku za legalne, za bezprawne natomiast uznało je 27%. Podobne rozkłady opinii można zaobserwować w przypadku określenia charakteru strajków. Jako spontaniczne - zorganizowane przez samych robotników postrzegało je 36% badanych, jako manipulowane, w których jedynie posłużono się robotnikami - ponad 27%.

O tym, jak bardzo niejednoznaczna i złożona kwestią dla badanych są strajki w Nowej Hucie i Gdańsku świadczą zróżnicowane bądź wymijające odpowiedzi na pytania o ich stosunek do poczynań władz. Usunięcie strajkujących w Nowej Hucie przez milicję spotkało się z dezaprobatą prawie połowy respondentów, z aprobatą prawie 1/3. Inaczej oceniono postępowanie władz w Stoczni Gdańskiej - 43% uznało je za właściwe, prawie 1/5 za niewłaściwe, a ponad 1/3 nie miała zdania.

Stosunek do strajków jest zróżnicowany przez niektóre cechy społeczne badanych. Radość, zadowolenie częściej wyrażają ludzie młodzi do 34 lat, uczniowie, studenci, członkowie b. "Solidarności", bezpartyjni. Oni też częściej przyjmują strajki ze spokojem, nadzieją. Niepokój, obawa, smutek występują częściej wśród ludzi starszych powyżej 60 lat, emerytów, rencistów, rolników, członków PZPR (tab. 2 aneksu). Grupy te również częściej przyjęły strajki z oburzeniem (tab. 3 aneksu).

Charakterystyczne jest zróżnicowanie opinii w kwestii charakteru strajków. Jako niesłuszne, nielegalne, manipulowane częściej postrzegali je: respondenci z wyższym wykształceniem pracujący w gospodarce uspołecznionej, emeryci, renciści, osoby starsze oraz członkowie PZPR. Natomiast za słuszne, legalne, spontaniczne częściej uważali strajki ludzie młodzi, a zwłaszcza uczniowie i studenci, członkowie b. "Solidarności", bezpartyjni (tab. 4 aneksu). Działania władz w Nowej Hucie spotkały się z większą aprobatą niektórych grup, np. członków PZPR (67,3%), inteligencji zatrudnionej w gospodarce uspołecznionej (44,7%) - tabela 5 aneksu.

Stosunek do strajków w dużym stopniu zależy od oceny i prognozy sytuacji gospodarczej i politycznej kraju. Radość, zadowolenie, zrozumienie i uznanie strajków za słuszne charakterystyczne jest dla osób krytycznie i pesymistycznie oceniających sytuację, natomiast oburzenie, niezadowolenie i uznawanie ich za niesłuszne to dominanta pozytywnych i optymistycznych ocen sytuacji kraju (tab. 6 i 7 aneksu).

2. Strajki a sytuacja w kraju i na świecie

Ponad połowa respondentów uznała ostatnie strajki za wydarzenie, które zaważy na losach kraju. Prawie 1/3 zaś skłaniała się do opinii, że nie będą one miały większego znaczenia dla sytuacji kraju. Odsetek deprecjonujących strajki kształtuje się podobnie w odpowiedziach na pytania o ich wpływ na podstawowe sfery życia społecznego - sytuację gospodarczą kraju, warunki życia społeczeństwa i wynik reformy gospodarczej: o pogorszeniu sytuacji w tych sferach pod wpływem strajków mówiło odpowiednio 54, 42 i 36% badanych. Byli to najczęściej mieszkańcy wsi, rolnicy, emeryci i renciści oraz członkowie PZPR. (tab. 8 aneksu).

Dają o sobie też znać obawy badanych, że w wyniku strajków zostanie zahamowany proces demokratyzacji życia kraju. Niewielkie znaczenie natomiast będą miały strajki dla udziału społeczeństwa w rządzeniu krajem, przy czym opinie dostrzegających ów wpływ są zróżnicowane (tab. 1).

Tabela 1

w procentach

Przedmiot oceny	Wpływ strajków na sytuację kraju		
	negatywny	bez znaczenia	pozytywny
Sytuacja gospodarcza	54,1	32,9	4,9
Warunki życia społeczeństwa	42,1	39,0	10,0
Wynik reformy gospodarczej	35,9	37,3	6,7
Proces demokratyzacji życia kraju	24,4	40,8	14,8
Udział społeczeństwa w rządzeniu krajem	15,1	47,8	13,3
Pozycja robotników	15,2	38,3	25,9

Ostatnie wydarzenia w Polsce to w przekonaniu badanych sprawa o zasięgu krajowym. Tylko pośrednio wazą one na sytuacji w świecie, pogarszając pozycję naszego państwa na arenie międzynarodowej. Tak sądzi około połowa badanych, a tak samo liczna

grupa odrzuca sugestie o negatywnych konsekwencjach polskich strajków dla procesu reform w krajach socjalistycznych i normalizacji stosunków Wschód - Zachód (tab. 2).

Tabela 2

Przedmiot oceny	w procentach		
	Odpowiedzi na pytanie, czy strajki zagrażają sytuacji w świecie		
	tak	nie	trudno powiedzieć
Sytuacja Polski w świecie	50,8	36,2	12,8
Proces reform w krajach socjalistycznych	35,0	48,4	16,3
Stosunki Wschód - Zachód	29,7	49,6	20,6

3. Za i przeciw strajkom

Reakcję społeczeństwa na ostatnie strajki, pewna wstrzeźliwość w ocenach badanych stają się bardziej zrozumiałe, jeśli przyjrzeć się dominującym wśród nich poglądom na strajk jako formę nacisku w rokowaniach z władzą. Z jednej strony respondenci zgodni są co do tego, że prawo do strajku jest niezbywalnym prawem każdego pracownika:

zdecydowanie tak - 35,6%	}	69,8%
raczej tak - 34,2%		
raczej nie - 14,1%	}	17,9%
zdecydowanie nie - 3,8%		
trudno powiedzieć - 12,1%		

z drugiej zaś uważają, że jest to ostateczność, preferują metodę rokowań, negocjacji w kwestiach spornych:

- należy tak długo prowadzić rozmowy i negocjacje, aż uda się obu stronom wypracować wspólne zadowalające je stanowisko - strajk to ostateczność - 63,1%;

- nie powinno się strajkować, bo i tak w rezultacie tracą na tym przede wszystkim ludzie pracy, robotnicy - 14,2%;

- strajki są konieczne i to często, bo w inny sposób związkom zawodowym nie uda się niczego wywalczyć, załatwić - 13,4%;

- inny pogląd, trudno powiedzieć - 9,2%.

Badani są również zgodni co do tego, że jest źle, że są powody do protestów, strajków, wręcz do wybuchu konfliktu, ale nie aprobują takich form walki o poprawę warunków życia społeczeństwa i nie wierzą w ich skuteczność. Świadczą o tym zarówno wypowiedzi, że obecna sytuacja kraju jest zła, ale strajki nie są dobrą formą protestu, jak i na temat możliwości wybuchu konfliktu społecznego:

- sytuacja jest zła, ale strajkami do niczego się nie doprowadzi (39,8%),

- powinno się wykorzystać inne niż strajki możliwości (20,5%),

- sytuacja jest tak zła, że ludziom nie pozostaje nic innego jak tylko strajkować (17,5%),

- strajki tylko pogorszą i tak złą sytuację (9,9%),

- nie jest tak źle, aby trzeba było uciekać się do strajków (7,8%).

Większość badanych sądzi, że są powody do wybuchu konfliktu społecznego, ale do niego nie dojdzie, ponieważ ludzie bądź nie chcą lub boją angażować się w politykę, bądź też nie wierzą w skuteczność tego typu poczynań (56%). Podobnie w prognozach rozwoju sytuacji politycznej kraju w ciągu najbliższych miesięcy przeważają opinie, że strajki będą miały co najwyżej jednostkowy, ograniczony zasięg i nie przerodzą się w konflikt społeczny:

- będzie tak jak teraz - będą się pojawiały nieliczne protesty (33,9%),

- będzie się uspokajało, strajki, protesty będą powoli wygasały (29,1%),

- będzie narastała fala strajków, protestów (12%),

- wybuchnie poważny konflikt społeczny (5%).

* * *

Niezadowolone z sytuacji w kraju społeczeństwo, zaniepokojone sytuacją materialną swoich rodzin jest skłonne rozumieć tych, którzy strajkowali, uznaje zasadność wysuwanych przez nich postulatów płacowych. Dalekie jest jednak od przekonania, że strajk to dobry sposób na poprawę sytuacji.

ANEKS

Tabela 1

w procentach

Charakterystyka badanych	Respondenci oceniający stosunek swego otoczenia do strajków jako:		
	przyjazny	wrogi	trudno powiedzieć
<u>Miejsce zamieszkania</u>			
Wieś	42,0	32,2	25,8
Miasto:			
do 20	41,5	35,5	22,5
21-500	46,1	32,9	21,2
ponad 500 tys. mieszkańców	51,8	28,3	19,9
<u>Wiek</u>			
Do 24	49,7	27,4	22,8
25-34	45,7	30,3	24,0
35-44	48,8	27,1	24,1
45-60	45,2	33,7	21,1
61 i więcej lat	30,7	46,4	22,9
<u>Przynależność do grupy społeczno-zawodowej</u>			
Inteligencja zatrudniona w gospodarce uspołecznionej	39,8	43,7	16,5
Inni pracownicy gospodarki uspołecznionej	48,1	28,2	23,7
Prywatna inicjatywa	66,7	23,1	10,3
Rolnicy indywidualni	35,3	34,0	30,8
Emeryci, renciści	36,7	39,7	23,6
Uczniowie, studenci	60,5	25,6	14,0
Inni niepracujący	45,9	36,1	18,0
<u>Przynależność do PZPR</u>			
- należący	21,7	58,0	20,3
- nie należący	47,8	28,9	23,2
<u>Przynależność do b. "Solidarności"</u>			
- należący	63,7	20,9	15,4
- nie należący	39,0	35,8	23,2

Tabela 2

w procentach

Charakterystyka badanych	Respondenci reagujący na strajki					
	z radością	ze smutkiem	z zadowoleniem	z niezadowoleniem	ze spokojem	z niepokojem
<u>Miejsce zamieszkania</u>						
Wieś	10,1	89,9	20,2	79,8	19,3	80,7
Miasto:						
do 20	8,3	91,7	19,0	81,0	19,0	81,0
21-500	13,4	86,6	25,6	74,4	22,3	77,7
ponad 500 tys. mieszkańców	10,4	89,6	27,8	72,2	26,2	73,8
<u>Wiek</u>						
Do 24	16,3	83,7	33,3	66,7	30,5	69,5
25-34	13,8	86,2	29,1	70,9	23,5	76,5
35-44	11,7	88,3	21,0	79,0	21,8	78,2
45-60	8,1	91,9	17,8	82,2	15,7	84,3
61 i więcej lat	6,0	94,0	12,7	87,3	16,8	83,2
<u>Przynależność do grupy społeczno-zawodowej</u>						
Inteligencja zatrudniona w gospodarce uspołecznionej	12,2	87,8	28,4	71,6	25,4	74,6
Inni pracownicy gospodarki uspołecznionej	11,8	88,2	23,4	76,6	22,1	77,9
Prywatna inicjatywa	18,8	81,3	47,2	52,8	17,1	82,9
Rolnicy indywidualni	8,2	91,8	15,7	84,3	18,8	81,2
Emeryci, renciści	7,8	92,2	14,2	85,8	14,6	85,4
Uczniowie, studenci	27,8	72,2	55,0	45,0	47,9	52,1
Inni niepracujący	8,3	91,7	26,2	73,8	18,9	81,1
<u>Przynależność do PZPR</u>						
- należący	2,2	97,8	3,5	96,5	10,9	89,1
- nie należący	12,3	87,7	25,6	74,4	22,6	77,4
<u>Przynależność do b. "Solidarności"</u>						
- należący	16,3	83,7	36,4	63,6	23,6	76,4
- nie należący	9,7	90,3	19,0	81,0	20,6	79,4

Tabela 3

w procentach

Charakterystyka badanych	Respondenci reagujący na strajki			
	ze zrozumieniem	z oburzeniem	z nadzieją	z obawą
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	66,9	33,1	29,5	70,5
Miasto:				
do 20	68,3	31,7	22,4	77,6
21-500	69,3	30,7	28,6	71,4
ponad 500 tys. mieszkańców	75,8	24,2	25,8	74,2
<u>Wiek</u>				
Do 24	76,6	23,4	38,3	61,7
25-34	71,5	28,5	28,6	71,4
35-44	70,7	29,3	29,5	70,5
45-60	68,2	31,8	24,0	76,0
61 i więcej lat	56,0	44,0	20,2	79,8
<u>Przynależność do grupy społeczno-zawodowej</u>				
Inteligencja zatrudniona w gospodarce uspołecznionej	61,1	38,9	27,8	72,2
Inni pracownicy gospodarki uspołecznionej	72,4	27,6	29,8	70,2
Prywatna inicjatywa	81,6	18,4	47,4	52,6
Rolnicy indywidualni	67,9	32,1	23,8	76,2
Emeryci, renciści	59,2	40,8	19,3	80,7
Uczniowie, studenci	83,7	16,3	39,5	60,5
Inni niepracujący	71,2	28,8	28,2	71,8
<u>Przynależność do PZPR</u>				
- należący	43,4	56,6	11,8	88,2
- nie należący	72,5	27,5	29,8	70,2
<u>Przynależność do b. "Solidarności"</u>				
- należący	84,1	15,9	39,2	60,8
- nie należący	64,7	35,3	24,4	75,6

Tabela 4

Charakterystyka badanych	w procentach		
	Respondenci oceniający strajki jako:		
	słuszne	legalne	spontaniczne
<u>Miejsce zamieszkania</u>			
Wieś	46,5	35,4	36,7
Miasto:			
do 20	44,7	38,2	31,2
21-500	49,3	35,3	35,8
ponad 500 tys. mieszkańców	53,8	47,2	41,5
<u>Wiek</u>			
Do 24	56,5	35,3	40,7
25-34	50,6	42,3	36,7
35-44	50,2	39,3	37,6
45-60	43,2	33,3	36,9
61 lat i więcej	42,1	34,9	28,7
<u>Przynależność do grupy społeczno-zawodowej</u>			
Inteligencja zatrudniona w gospodarce uspołecznionej	41,2	33,3	35,4
Inni pracownicy gospodarki uspołecznionej	51,5	39,2	37,1
Prywatna inicjatywa	66,7	45,2	42,9
Rolnicy indywidualni	47,2	31,4	36,2
Emeryci, renciści	38,6	32,3	30,7
Uczniowie, studenci	50,9	47,2	47,2
Inni niepracujący	51,9	42,9	39,0
<u>Przynależność do PZPR</u>			
- należący	25,9	21,0	17,9
- nie należący	51,0	39,3	38,6
<u>Przynależność do b. "Solidarności"</u>			
- należący	61,4	51,8	45,4
- nie należący	44,4	33,0	33,7

Tabela 5

w procentach

Charakterystyka badanych	Respondenci oceniający postępowanie władz wobec strajków w Nowej Hucie jako:		
	właściwe	niewłaściwe	nie mający zdania
<u>Miejsce zamieszkania</u>			
Wieś	31,7	45,9	22,5
Miasto:			
do 20	35,9	45,9	18,2
21-500	33,9	45,5	20,6
ponad 500 tys. mieszkańców	27,3	62,9	9,8
<u>Wiek</u>			
Do 24	27,6	50,0	22,4
25-34	32,4	50,6	17,0
35-44	34,3	50,2	15,5
45-60	33,5	47,7	18,8
61 i więcej lat	33,0	38,8	28,2
<u>Przynależność do grupy społeczno-zawodowej</u>			
Inteligencja zatrudniona w gospodarce uspołecznionej	44,7	50,9	4,4
Inni pracownicy gospodarki uspołecznionej	33,3	49,2	17,5
Prywatna inicjatywa	21,4	64,3	14,3
Rolnicy indywidualni	35,4	37,4	27,2
Emeryci, renciści	30,0	43,1	26,9
Uczniowie, studenci	22,6	64,2	13,2
Inni niepracujący	16,9	54,5	28,6
<u>Przynależność do PZPR</u>			
- należący	67,3	25,9	6,8
- nie należący	28,1	50,7	21,1
<u>Przynależność do b. "Solidarności"</u>			
- należący	24,3	64,7	11,0
- nie należący	34,7	43,1	22,0

Tabela 6

w procentach

Grupy badanych ze względu na ocenę i prognozę sytuacji politycznej	Respondenci oceniający strajki jako:		
	spontaniczne	słuszne	legalne
Pełni optymiści	15,1	16,3	51,2
Umiarkowani optymiści	28,6	43,3	40,8
Przewidujący stagnację lub nieznaczną poprawę	30,1	42,2	35,0
Umiarkowani pesymiści	51,2	62,0	44,5
Pełni pesymiści	58,8	74,2	69,9
Nie mający zdania	25,9	37,4	22,6

Tabela 7

w procentach

Grupy badanych ze względu na ocenę i prognozę sytuacji gospodarczej	Respondenci oceniający strajki jako:		
	spontaniczne	słuszne	legalne
Pełni optymiści	11,1	11,1	7,4
Umiarkowani optymiści	20,5	26,5	21,7
Przewidujący stagnację lub nieznaczną poprawę	19,6	35,5	21,4
Umiarkowani pesymiści	40,5	48,9	33,7
Pełni pesymiści	49,3	63,5	54,9
Nie mający zdania	21,5	32,7	22,4

Tabela 8

w procentach

Charakterystyka badanych	Respondenci oceniający wpływ strajków na:					
	sytuację gospodarczą kraju jako:			warunki życia społeczeństwa jako:		
	pozy- tywny	bez zna- czenia	nega- tywny	pozy- tywny	bez zna- czenia	nega- tywny
<u>Miejsce zamieszkania</u>						
Wieś	3,9	33,0	63,1	10,1	38,6	51,3
Miasto:						
do 20	6,1	35,8	58,2	12,3	37,7	50,0
21-500	7,0	34,8	58,2	10,9	45,2	43,9
ponad 500 tys. miesz- kańców	4,4	46,7	48,9	13,3	52,8	33,9
<u>Wiek</u>						
Do 24	7,2	37,8	55,0	16,5	44,3	39,2
25-34	6,3	40,9	52,8	11,5	49,2	39,3
35-44	1,8	37,5	60,7	9,5	42,7	47,7
45-60	5,1	32,9	62,1	8,7	40,1	51,3
61 i więcej lat	6,0	26,4	67,6	9,7	33,0	57,3
<u>Przynależność do grupy społeczno-zawodowej</u>						
Inteligencja zatrudniona w gospodarce uspołecz- nionej	7,2	42,3	50,5	9,8	53,9	36,3
Inni pracownicy gospo- darki uspołecznionej	4,6	38,4	57,0	11,6	43,0	45,4
Prywatna inicjatywa	10,5	47,4	42,1	16,5	53,7	26,8
Rolnicy indywidualni	6,3	25,9	67,8	8,3	36,7	55,0
Emeryci, renciści	4,9	31,6	63,6	8,9	37,1	54,0
Uczniowie, studenci	8,3	41,7	50,0	18,8	56,3	25,0
Inni niepracujący	2,8	29,2	68,1	9,9	42,3	47,9
<u>Przynależność do PZPR</u>						
- należący	1,9	25,2	72,9	7,4	35,8	56,8
- nie należący	5,8	37,2	57,0	11,5	43,6	44,9
<u>Przynależność do b. "So- lidarności"</u>						
- należący	6,7	44,6	48,7	12,8	48,0	39,1
- nie należący	4,9	33,2	61,9	10,5	41,2	48,2